

Француски историчар Емануел Тод сматра да САД чека судбина СССР и упозорава да Америка „постаје проблем света“. Напад на Иран може само одложити америчке проблеме јер је платни дефицит САД 2007. достигао билион долара и већи је од дефицита свих осталих држава заједно. Чим долар изгуби статус резервне светске валуте, биће то крај САД у њиховом садашњем виду.

Могуће је да ће се то догодити до Олимпијских игара у Пекингу. Вероватније је ипак да ће се одиграти убрзо после њиховог затварања 24. августа и до краја септембра, или до истека трећег квартала, када ће кумулативно дејство различитих компоненти економског заласка, са којим се суочавају САД, достићи своју максималну снагу. Како год било, морамо бити спремни на то да ће САД уз подршку Израела, или Израел уз подршку САД - одлучити да нанесу ракетне и авио-ударе по базама иранских Чувара исламске револуције.

Већ је много ствари које указују на то и добро смишљене "патке" које се пласирају преко медија, и милитантне изјаве представника Израела, који у значајној мери контролише америчку спољну политику и неизбежно надлазеће финансијско-економско разлагање САД. Све оно што може донекле одложити - управо одложити, а не спречити - свима непотребни пожар новог рата. Свима осим неоконзервативаца у САД и Израелу.

Плес на Титанику

Додатни разлог за "убрзавање" агресије на Иран јесте инаугурација новог председника САД до које ће доћи у јануару 2009. године. Ко год заузме место Џорџа Буша у Белој кући, тај човек ће - макар у првој фази - бити обазривији од свог претходника. Као што констатује познати француски политиколог Доминик Муази, последњи преговори председника САД са истомишљеницима у Јерусалиму личили су на "плес на Титанику" и били "кулминација привилегованих односа".

Атомски програм Ирана само је повод за удар који се припрема. Мотиви САД заударују

апокалиптичношћу из још неких разлога. Француски историчар Емануел Тод, који се прославио тиме што је прорекао распад СССР 15 година пре него што се то стварно догодило, 2003. објавио је рад "После империје" у којем прогнозира сличну судбину САД. У том раду он је Америку упоредио са Шпанијом 16-17. века, која је све више слабила иако је отимала целокупно злато Новог света. "Данашња театрална војна активност - изјавио је Тод у интервјуу швајцарском листу Ноје цирхер цајтунг неколико месеци после напада САД на Ирак - знак је слабости, а не снаге. А слабост води непредвидљивост. САД ће постати проблем света који је досад мислио да је у њима решење светских проблема".

Тодова изјава немачком Цајту - о томе да "САД пројектују своју унутрашњу дезинтеграцију на цео остали свет" - све време ми је изгледала као претеривање. Али, данас ми се не чини таквом.

Не знам шта ће уследити за америчком хипотекарном кризом, која још није достигла свој врхунац. Можда дефолт кредитних картица? Видећемо, уосталом то и није тако важно. Главно је то што су САД земља која већ годинама живи на дуг. И сам рат у Ираку фактички се води на рачун Кине и низа других азијских држава које (по ингеренцији, или из страха пред непредвидљивом будућношћу?) настављају да купују благајничке записе банкрот државе. Повремено са комичном патетиком критикујући САД за "нарушавање људских права".

Највећи дужник

Половина свих индустријских производа у свету долазила је 1945. године из САД. Сада је Америка постала њихов главни увозник, надајући се да ће раст њене економије обезбедити сектор финансијских услуга. Међутим, у историји империја ничег слично никад није било. Средином 90-их година, финансијске услуге су у америчком бруто производу претекле индустријску производњу и данас чине више од 20 процената БНП (приближно четвртина је - фикција), док на индустријску производњу отпада - мање од десетине. Чак седам десетина америчког БНП чине потрошачки расходи: грађани САД воле да купују на кредит.

Како примећује професор економије Универзитета Харвард Бенџамин Фридман, САД су земља која више од других даје на кредит, а традиционално су биле најутицајније на пољу политике и културе. Некада су САД преузеле ту улогу од Велике Британије, али су

Погибија империје која све вуче на дно

Пише: Известија
среда, 18 јун 2008 22:58

данас постале највећа у свету земља - дужник. Њихов утицај заснива се само на војној моћи. А то што производња Холивуда постаје све глупља - симбол је блажене деградације САД, чији се фантастични трговински дефицит мери стотинама милијарди долара сваке године. Дефицит платног биланса САД за прошлу годину достигао је билион долара и већи је него дефицити свих осталих држава заједно. Када долар изгуби улогу светске резервне валуте, а то више није под знаком питања, тој земљи ће доћи крај у њеном данашњем виду.

Признао и Фукујама

Краја САД у њиховом данашњем облику, са различитим степеном драматике и фаталности свестан је и део америчког естаблишмента. У мају је Тајм назвао САД "суперсилом чији се балон невероватном брзином издувава". У интервјуу аустралијском листу Острелијен, Френцис Фукујама, који је пре 20 година наивно прогласио "крај историје", признаје да Сједињене Државе "неће бити у стању да реструктурирају свет према својим жељама"...

Приредила екипа Гласа јавности